

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันอิทธิพลด้านวัตถุได้เข้ามามีบทบาทและเจริญเติบโตควบคู่กับความเจริญเติบโตและการพัฒนาการในด้านต่างๆ ของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อิทธิพลด้านวัตถุมงคล ซึ่งถือเป็นวัตถุอีกประเภทหนึ่งที่มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มความนิยมขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจากในสังคมไทยมีประชาชนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95 ของประเทศ¹ ซึ่งการนับถือศาสนาพุทธอาจเกิดจากการ นับถือตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา หรือนับถือตามบิดามารดา ตลอดจนนับถือตามความเชื่อ ประกอบกับในการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันเต็มไปด้วยความรีบเร่ง แข่งขันและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงทำให้คนในสังคมรู้สึกไม่ปลอดภัยขาดความมั่นคงในชีวิต จึงเป็นผลให้มีการแสวงหาหลักประกันเพื่อให้เกิดความแน่นอนมั่นคงในชีวิต ทั้งนี้หลักประกันดังกล่าวสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท² คือ

1. หลักประกันในกฎธรรมชาติ (Natural Law) ที่คนสามารถควบคุมได้ มีเหตุผล
2. หลักประกันเหนือธรรมชาติ (Supernatural Law) หมายถึงหลักประกันที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สามารถทำงานได้เหนือกฎเกณฑ์ธรรมชาติ

การที่มนุษย์รู้สึกถึงความไม่แน่นอน ไม่ปลอดภัยและไม่มั่นคงในชีวิตและพยายามหาหลักประกันให้กับตัวเองถือว่าเป็นปกติธรรมดาของมนุษย์ปุถุชนโดยทั่วไป จากหลักฐานทางโบราณคดีที่มีการขุดพบเกี่ยวกับชนเผ่าที่เคยดำรงชีวิตอยู่ในแผ่นดินประเทศไทย ปรากฏว่ามีร่องรอยความเชื่อและการนับถือในเรื่องวัตถุมงคลอยู่ในวิถีชีวิตของคนในยุคนั้นมาแต่ครั้งอดีตดังมีหลักฐานปรากฏว่า

“มีการขุดพบ โครงกระดูกมนุษย์โบราณหลายแห่งในสยามประเทศ ทั้งที่จังหวัดกาญจนบุรีที่บ้านเก่า หรือที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรราชธานี พบว่าโครงกระดูกเหล่านั้นที่รอบคอ มีลูกปัด มีเปลือกหอยแครงเจาะรูร้อยเป็นกำไล แต่ที่บ้านเชียงยังพบว่ามีกำไลลูกกระพรวนทำด้วยสัมฤทธิ์จำนวนมากใช้คล้องคอ คล้องมือ ข้อมเท้า หัวเข่า

¹ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). *สถานการณ์พุทธศาสนาพลิกทายเป็นพัฒนา*. หน้า 32.

² แสง จันทร์งาม. (2534). *ศาสนศาสตร์*. หน้า 205.

แท้จริงของเหล่านั้ล่วนเป็นเครื่องรางของขลังที่มนุษย์ยึดว่าเป็นเครื่องช่วยให้พ้นจากอันตรายต่างๆ ตลอดจนเชื่อว่าทำให้ฟื้นคืนชีพได้อีกเมื่อตายไปแล้ว”³

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุมงคลหรือเครื่องรางของขลังเป็นรูปแบบหนึ่งของศรัทธาของมนุษย์ที่มีมาแต่ครั้งอดีต โดยได้นำเอาวัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่พอใจแล้วรับเอามาเป็นเครื่องหมายในตระกูลและเผ่าของตน ซึ่งเรียกว่า การเชื่อเครื่องหมายและเครื่องราง (Totemism)⁴ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการเชื่อถือเช่นนี้ นับว่ามีประโยชน์ในหลายด้าน เช่น การสร้างเสริมความสามัคคีในหมู่คณะหรืออาจก่อให้เกิดกระแสแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติหรือสัตว์บางชนิด เช่น ในประเทศอินเดีย ถือว่านกยูงและลิงเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ จึงมีข้อห้ามไม่ให้ทำร้ายสัตว์เหล่านั้น เป็นต้น

แต่ในปัจจุบันนี้ ศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อวัตถุมงคลได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ทำให้การสร้างวัตถุมงคลในปัจจุบันได้กลายมาเป็นสินค้าประเภทหนึ่งที่เรียกว่า “พุทธพาณิชย์” ซึ่งมีผลต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ประชาชนส่วนมากเปลี่ยนจากความศรัทธาเป็นการบริโภคนิยม เห็นวัตถุมงคลเป็นที่พึงพอใจ มุ่งหาความสำเร็จจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลงใหลในไสยศาสตร์ ในอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงทำให้การสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลในยุคปัจจุบันกลายมาเป็น “ธุรกิจพุทธพาณิชย์” ซึ่งในอดีตธุรกิจประเภทนี้ไม่เคยปรากฏมาก่อนในสังคมไทยและในต่างประเทศ

ในการจัดสร้างวัตถุมงคลในอดีตนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา แต่ในปัจจุบันวัตถุประสงค์ของการสร้างวัตถุมงคลแตกต่างไปจากเดิม โดยจะเห็นได้ว่าแทบไม่มีวัตถุมงคลของวัดใดเลยที่แสดงวัตถุประสงค์ที่จะสร้างพระเครื่องหรือวัตถุมงคลเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยส่วนใหญ่จัดสร้างและนำออกให้เช่าบูชาเพื่อหารายได้มาสมทบทุนสร้างสิ่งต่างๆ หรือซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ หรือสร้างเพื่อเป็นกองทุนสำหรับอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งบ่อยครั้งที่หลายๆ วัดไม่มีการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการสร้างวัตถุมงคลเลย และด้วยแรงศรัทธาและความนิยมของผู้บริโภคในปัจจุบันทำให้นักลงทุนหรือนักธุรกิจหันมาสนใจลงทุนในธุรกิจการค้าวัตถุมงคลมากขึ้น ด้วยว่าเป็นสินค้าที่มีต้นทุนในการผลิตไม่สูง แต่มีกำไร

³ สรพล โสภิตกุล. (ม.ป.ป.). “อาณาจักรเครื่องรางของขลัง: วิถีแห่งความเชื่อของชาวสยาม.” *เขียนพระ*, 11 (188). หน้า 16.

⁴ เสถียร พันธังสี. (2521). *ศาสนาโบราณ*. หน้า 23.

⁵ ยิ่งเทพ จันทังยี. (ม.ป.ป.). *การจัดสร้างและการเก็บรักษาวัตถุมงคล*. หน้า 11-19.

⁶ ภาคภูมิ เดชสกุลฤทธิ์. (ม.ป.ป.). *ธุรกิจพระเครื่องและวัตถุมงคล*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2556,

ในการจำหน่ายสูงคุ่มทุน อีกทั้งในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการหรือกฎหมายใดๆ เข้ามาควบคุมธุรกิจประเภทนี้ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการในการควบคุมการจัดสร้าง มาตรการในการควบคุมการเช่าบูชาวัตถุมงคล เช่น ด้านราคา ด้านการโฆษณา หรือแม้กระทั่งมาตรการในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้กลไกทางธุรกิจชักนำให้กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจประเภทนี้สามารถประกอบธุรกิจอย่างไรก็ได้ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและหมู่คณะ ทั้งนี้ด้วยสภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับธุรกิจพุทธพาณิชย์ในปัจจุบัน ส่งผลให้ไม่นานมานี้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีเกี่ยวกับการจัดสร้างและจำหน่ายวัตถุมงคล โดยพนักงานอัยการยื่นฟ้อง นายสิทธิกรหรือเสี่ยอู๊ด บุญฉิมกับพวกต่อศาลอาญา ในข้อหาร่วมกันหลอกลวงประชาชนด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ และปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง โดยจำเลยทั้งสองร่วมกันจัดสร้างพระเครื่อง ใช้ชื่อว่า “สมเด็จพระนพรัตน์” และจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อจำหน่ายหรือขายพระสมเด็จดังกล่าวทางสื่อต่างๆ ให้ปรากฏแก่ประชาชนว่า มูลนิธิอัฐมราชานุสรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีโครงการสร้างอุโบสถ “สองกษัตริย์” ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 และรัชกาลที่ 9⁷ จากกรณีดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมดูแลการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลหลายประการ ดังนี้

(1) ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีสิทธิหรือผู้ที่สามารถสร้างวัตถุมงคล เนื่องจากในปัจจุบันมีการสร้างวัตถุมงคลขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ทั้งจากวัดเป็นผู้ริเริ่มสร้างและปลุกเสกจากพระเกจิอาจารย์ของวัดเองแล้วจึงนำออกให้ประชาชนเช่าบูชากันเอง หรือเป็นกรณีที่มีหน่วยงานบริษัท ห้างร้านต่างๆ สร้างวัตถุมงคลขึ้นมา แล้วมาติดต่อกับทางวัดเพื่อขอให้พระสงฆ์หรือเกจิอาจารย์ทำพิธีปลุกเสกให้ หรือแม้กระทั่งเข้ามาเป็นนายทุนให้กับวัดในการจัดสร้างวัตถุมงคลแล้วนำออกให้ประชาชนเช่าบูชา รวมถึงกรณีที่บุคคลอื่นที่ไม่ใช่วัดทำการจัดสร้างวัตถุมงคลแล้วนำออกให้ประชาชนเช่าบูชาโดยไม่มีการปลุกเสก เป็นต้น จึงทำให้เกิดปัญหาวัตถุมงคลปลอมวัตถุมงคลไม่มีคุณภาพเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้บริโภคในการบริโภค

(2) ปัญหาการปั่นราคาวัตถุมงคล ในอดีตความเชื่อในเรื่องพระเครื่องนั้น พระเครื่องถือเป็นที่เคารพแบบอนุสาวรีย์ สร้างบรรจุไว้ในเจดีย์ เพื่อหวังที่จะเป็นอานิสงส์ให้ผู้สร้างรุ่งเรืองในชาติหน้า และจะได้เป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป ดังนั้น พระเครื่องในอดีตจึงเป็นพระพิมพ์ที่สร้างบรรจุไว้ในเจดีย์ มิใช่สร้างอย่างพระเครื่องในปัจจุบันที่มีลักษณะออกไปในทางของขลัง ครั้นกาลเวลาล่วงเลยมาได้เกิดคติเชื่อกันว่าพระพิมพ์มีอำนาจเป็นลี้ลับศักดิ์สิทธิ์ สามารถคุ้มครองภัยอันตราย หรืออาจบันดาลให้เกิดลาภยศ ตลอดจนทำให้เกิดเสน่ห์ ดังนั้นพระเครื่องจึงเป็นที่สนใจของทุกคน เป็นที่พึงและศรัทธาทาทางจิตใจ

⁷ ศาลอาญา. ค้นหาข้อมูลคดี. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2556, จาก <http://www.crimc.coj.go.th/>

เป็นสัญลักษณ์แห่งความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยจนถึงเป็นวัฒนธรรมแห่งความเชื่อในอำนาจของพุทธคุณ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของตลาดการค้าพุทธพาณิชย์ที่ผลิตและเติบโตเฉพาะในประเทศไทยใหญ่ที่สุดที่เดียวในโลก ในปัจจุบันหลายๆ คนหันมาเก็บพระแทนเงินเฟลิดเฟลิดกับการเฝ้าดูความงอกเงยของตัวเลขทางบัญชี “ทรัพย์ศิลป์” ตลาดพระได้กลายเป็นตลาดทุนที่มีเงินหมุนสะพัดมหาศาล⁸ ทำให้เกิดแรงจูงใจแก่นักลงทุนให้หันมาลงทุนกับธุรกิจดังกล่าวโดยหวังผลกำไรสูงสุดจากการลงทุน ในที่สุดการเช่าบูชาวัตถุมงคลก็ไม่ต่างกับการเล่นหุ้น โดยมีพฤติกรรมการปั่นราคาวัตถุมงคลเกิดขึ้นในการเช่าบูชาวัตถุมงคล โดยนักลงทุนหรือผู้จำหน่ายหวังผลกำไรสูงสุดในการจำหน่ายวัตถุมงคล โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้บริโภค

ทั้งนี้ การปั่นราคาวัตถุมงคลที่พบในปัจจุบันมีหลายวิธี⁹ เช่น การใช้สื่อต่างๆ ในการโฆษณา โดยเป็นการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณ อธิษฐานปาฏิหาริย์ อวดอ้างพุทธคุณ เพื่อสร้างกระแสความนิยมในวัตถุมงคลชิ้นนั้นๆ โดยข้อมูลที่นำมาโฆษณาอาจเป็นการโฆษณาเกินความจริงหรือไม่มีความจริงอยู่เลย ซึ่งเป็นกรณีที่ยากแก่การพิสูจน์ หรือกรณีสร้างหน้าม้าไปเช่าบูชาวัตถุมงคลรุ่นนั้นๆ ที่นักลงทุนได้ทำการกักตุนไว้แล้ว โดยมีการเสนอราคาเช่าบูชาสูงกว่าราคาปกติหลายเท่าตัว แล้วปล่อยข่าวการเช่าบูชาดังกล่าว ประกอบกับจัดให้มีการโฆษณาวัตถุมงคลรุ่นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เมื่อเกิดกระแสความนิยมและเกิดความต้องการวัตถุมงคลรุ่นดังกล่าวแล้ว ผู้บริโภคไม่สามารถหาเช่าบูชาจากที่อื่นได้ เนื่องจากนักลงทุนได้กักตุนวัตถุมงคลไว้ ผู้บริโภคจึงต้องมาเช่าบูชาจากนักลงทุนที่เป็นผู้ปั่นราคา ทำให้ผู้ปั่นราคาสามารถจำหน่ายวัตถุมงคลรุ่นนั้นในราคาสูงตามที่ต้องการได้ ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าการเช่าบูชาวัตถุมงคลเป็นการซื้อขายความพึงพอใจระหว่างผู้เช่าบูชากับผู้จำหน่ายก็ตาม แต่การปั่นราคาวัตถุมงคลเป็นการสร้างราคาวัตถุมงคลโดยวิธีการหลอกลวงหรือสร้างกระแสความนิยมในตัววัตถุมงคลทำให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ เกิดความสนใจในวัตถุมงคลชิ้นนั้นๆ และบริโภควัตถุมงคลในราคาตามที่ผู้จำหน่ายปั่นราคา กรณีนี้จึงทำให้ผู้บริโภคๆ วัตถุมงคลในราคาที่สูงเกินราคาจริง และเป็นกรณีที่ผู้บริโภคได้รับความไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ การกระทำของผู้ขายอาจเข้าข่ายความผิดทั้งกฎหมายแพ่ง และกฎหมายอาญา

(3) ปัญหาเกี่ยวกับการโฆษณาจำหน่ายวัตถุมงคล ในสังคมยุคปัจจุบันนี้ ต้องยอมรับว่าการโฆษณามีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไม่มากนักน้อย โดยที่การโฆษณามักจะมีบทบาทในการตัดสินใจเลือกบริโภคสิ่งต่างๆ ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นจะเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมหรือไม่ โดยการโฆษณา คือการให้ข้อมูล ข่าวสาร และเป็นการสื่อสารจูงใจผู้บริโภคผ่าน

⁸ วิเชียร ฤกษ์ไพศาล. (2554, 28 ธันวาคม). “พระปั่น” ต้องทันเกม, *ข่าวสดรายวัน*, 21 (7699). หน้า 31.

⁹ อธิษฐานปาฏิหาริย์พระเครื่อง. *หลักการปั่นราคาพระเครื่อง*. สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2557, จาก

สื่อโฆษณาประเภทต่างๆ เพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจให้กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย มีพฤติกรรมคล้อยตาม เนื้อหาข่าวสารที่โฆษณา อันเนื่องมาจากให้มีการซื้อหรือใช้สินค้าและบริการนั้นๆ ตลอดจนชักนำให้ปฏิบัติตามแนวความคิดต่างๆ ซึ่งประชาชนชาวไทยมีจำนวนไม่น้อยที่มีความเชื่อในด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์และศรัทธาในวัตถุมงคล ดังนั้น การจำหน่ายวัตถุมงคลในปัจจุบันจึงอาศัยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นทางหนังสือพิมพ์ นิตยสารสำหรับวัตถุมงคล โดยเฉพาะทางโทรทัศน์ ทางทีวีดาวเทียม ทางป้ายโฆษณาตามสถานที่ต่างๆ และรวมถึงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในบางครั้งมีการโฆษณาโดยมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยมักจะสื่อออกมาในลักษณะเน้นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มองไม่เห็น เน้นพุทธคุณ ทำให้เกิดความงมงาย โดยไม่เน้นการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา จนเป็นเหตุให้ประชาชนเกิดความงมงาย ทั้งนี้จะยกตัวอย่างการโฆษณาที่มีลักษณะที่ไม่เหมาะสม ดังนี้¹⁰

ก. การโฆษณาโดยบ่งบอกหรือชวนให้เข้าใจไปในทางที่อวดอุตริมนุสธรรม อวดอ้างคุณวิเศษ ปลุกฝังให้ละเลยการเคารพยึดถือหลักการสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เน้นการประพฤติ ปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้ขอพรหรืออรออำนาจ คลบบันดาล หรืออ้างอภินิหารสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ เช่น โฆษณาทางช่องเคเบิลทีวีช่องหนึ่งชื่อ “โอมมหารวย” ของ อาจารย์หนูกันภัย ซึ่งมีเนื้อหาในโฆษณาตอนหนึ่งว่า “นาฬิกาข้อมือ 5 แฉว ครั้งแรกของโลกแห่งกาลเวลา นาฬิกาข้อมือข้อมือ ยันมหาศักดิ์สิทธิ์ เดินไปกับความร่ำรวย ประวัติการณ์ครั้งแรกของโลกแห่งกาลเวลาที่ประวัติศาสตร์ต้องจารึก นาฬิกาข้อมือ 5 แฉว สีทอง รุ่น 1 ปลุกเสกโดย อ.หนู กันภัย มูลค่า 2,500 บาทซ้ำหมด นาฬิกาข้อมือ 5 แฉว เดินไปกับความร่ำรวย รายได้สร้างหลวงปู่ทวดที่สูงที่สุด” หรือในอดีตมีการโฆษณาของ “พระอาจารย์เนรเอ จอมขมังเวทย์ วัดหนองระกำ สระบุรี วัตถุมงคลของท่านขอทำพิสูจน์ ของมีคมไม่ระคายผิว” ซึ่งลงโฆษณาในนิตยสารนักร้องพระในช่วงปี 2537 ทุกฉบับ

ข. การแอบอ้างนามของพระภิกษุที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นที่นิยมนับถือของประชาชนว่า คือผู้ปลุกเสกอธิษฐานจิตวัตถุมงคลที่โฆษณาทั้งที่ความจริงแล้วไม่มีการกระทำได้กล่าว เช่น “เหรียญหลวงปู่แก้ว รุ่นบูชาครู 88 ปี 2554 เนื้อปลอกกระสุนปืน อธิษฐานจิตโดยหลวงปู่แก้ว สร้างโดย พลตำรวจโท พงสนต์ เจียมอ่อน ผบ.ช.ภ 7 ราคา 1,000 บาท...”¹¹ ต่อมาเมื่อได้เปิดให้ประชาชนสั่งจองไปแล้วระยะหนึ่ง ทางวัดประหารราษฎร์บำรุง หรือวัดรางหมัน ต.รางพิบูล

¹⁰ ชัญธาร สัมมาทิฐิ. (2536). “การควบคุมธุรกิจพระเครื่อง.” *สมาคมพระ*, 63. หน้า 78-79.

¹¹ กาดนัด.com. (ม.ป.ป.). *พระเครื่อง*. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2556, จาก <http://www.kadnad.com>.

อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม ได้ติดป้ายประกาศที่วัด ว่าวัดไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสร้างวัดอุโมงค์ครั้งนี้ เป็นผลทำให้เกิดความโกลาหลประชาชนแห่เข้าคืนใจของที่วัด¹²

ค. การโฆษณาให้เกิดความเชื่อว่าได้ค้นพบพระกรุหรือพระเก่าอายุหลายสิบหลายร้อยปีทั้งที่ไม่เป็นความจริง เช่น การลงโฆษณาในนิตยสารเขียนพระช่วงปี 2536 ของวัดหงษ์รัตนาราม บางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ “ผู้บริจาค 10,000 บาท จะได้รับพระผงสุพรรณ กรุวัดพระธาตุจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเปิดกรุเมื่อปี พ.ศ. 2504” ซึ่งตามความเป็นจริงเมื่อช่วงปีดังกล่าว ไม่มีการเปิดกรุหรือพบพระพิมพ์ที่วัดพระธาตุแต่อย่างใด มีผลทำให้ในช่วงเวลาที่ลงโฆษณาพระเครื่องผงสุพรรณของแท้สามารถนำออกให้เช่า (ขาย) ได้ไม่ต่ำกว่าองค์ละ 100,000 บาท โดยมีการรับซื้อทั้งหมดไม่ว่าจะมีจำนวนเท่าใดก็ตาม

(4) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการเช่าบูชา (จำหน่าย) วัดอุโมงค์ ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าการสร้างวัดอุโมงค์เป็นที่นิยมกันอย่างมากในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดสร้างโดยฆราวาสไม่ว่าจะเป็นเอกชน องค์กรต่างๆ บริษัท ห้างร้าน หรือแม้กระทั่งหน่วยงานของรัฐ โดยการจัดสร้างในแต่ละครั้งจะมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเพื่อนำเงินรายได้ไปทำการกุศลต่างๆ หรือจัดสร้างขึ้นเพื่อธุรกิจการค้า แต่อย่างไรก็ตาม การสร้างวัดอุโมงค์ในปัจจุบันเป็นการจัดสร้างขึ้น โดยมีเจตนาส่วนใหญ่เพื่อจำหน่ายวัดอุโมงค์นั้นๆ ดังนั้นการจำหน่ายวัดอุโมงค์ย่อมทำให้เกิดรายได้ ซึ่งถือเป็นเงินได้ตามประมวลรัษฎากรและเมื่อเกิดเป็นเงินได้ขึ้น ผู้มีเงินได้ย่อมมีหน้าที่ในการเสียภาษีจากเงินได้นั้นๆ แต่ในกรณีที่วัดเป็นผู้จัดสร้างและจัดให้มีการเช่าบูชาวัดอุโมงค์ ถึงแม้วัดจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งตามกฎหมายผู้มีเงินได้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลล้วนมีหน้าที่ต้องเสียภาษี แต่วัดได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร เนื่องจากวัดมิใช่นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร จึงส่งผลให้การจัดสร้างวัดอุโมงค์ในปัจจุบันมีฆราวาสเข้ามาอาศัยวัดในการจัดสร้างวัดอุโมงค์โดยวิธีการต่างๆ เช่น นายทุนหรือนักธุรกิจมักจะเสนอเงินให้วัดเพื่อเป็นต้นทุนในการผลิตวัดอุโมงค์ และตกลงกับวัดว่าจะบริจาคเงินอีกส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนทำนุบำรุงวัด แต่ขอให้วัดอุโมงค์ที่วัดสร้างขึ้นให้เป็นของนายทุนแล้วจึงนำวัดอุโมงค์ดังกล่าวนำออกให้ประชาชนทั่วไปเช่าบูชาภายหลัง หรือเอกชนทำการจัดสร้างวัดอุโมงค์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นก็มาขอให้พระเกจิอาจารย์ทำพิธีปลุกเสกวัดอุโมงค์ให้ และเมื่อมีการจำหน่ายก็จะทำการโฆษณาว่าเป็นวัดอุโมงค์จากวัดและผ่านการปลุกเสกจากพระเกจิอาจารย์ท่านนั้น เป็นต้น โดยวิธีการเหล่านี้

¹² คมชัดลึกออนไลน์. (ม.ป.ป.). *เชื่อพระหรือเชื่อตำราวจี? กรณี... “พระหลวงปู่แก้ว รุ่นเจริญพร-รุ่นบูชาครุ.”* สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.komchadluek.net/detail/>

ทำให้เงินได้จากการเช่าบูชา (จำหน่าย) วัตถุมงคลซึ่งมิได้เป็นเงินได้หรือรายได้ของวัด แต่เป็นเงินได้ของนายทุน นักธุรกิจ หรือเอกชน ที่ควรต้องเสียภาษีแต่ไม่ได้เสียภาษี

นอกจากนี้ยังมีกรณีของการเช่าบูชาพระเครื่องหรือพระพิมพ์ที่เป็นรุ่นดังและเป็นที่ยอมรับกันมากในวงการพระเครื่อง ทำให้พระเครื่องหรือพระพิมพ์รุ่นนั้นๆ มีราคาสูงมากและราคาไม่คงที่ เมื่อมีการเช่าบูชา (จำหน่าย) จะทำให้เกิดรายได้จำนวนมหาศาลแก่ผู้จำหน่าย โดยการเช่าบูชา (จำหน่าย) ในลักษณะนี้มักจะไม่ใช่การเช่าบูชา (จำหน่าย) ในตลาดพระเครื่องทำให้เงินได้จากการเช่าบูชา (จำหน่าย) วัตถุมงคลในลักษณะนี้ไม่มีการเสียภาษีเช่นกัน

(5) จากสภาพปัญหาหลายประการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งเป็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากธุรกิจการค้าวัตถุมงคล และอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น การเผยแพร่วัตถุมงคลเพื่อจุดประสงค์ทางการค้าได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะทำให้ภาพพจน์ของศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาประจำชาติไทยเกิดความเสื่อมเสีย ในขณะเดียวกันมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ก็เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในลักษณะที่เป็นการทั่วไป แต่เนื่องจากปัญหาสำหรับการค้าวัตถุมงคลหลายอย่างที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ใหม่ ที่มีลักษณะของปัญหาเป็นการเฉพาะ ดังนั้น การกำหนดมาตรการเฉพาะรวมถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสมควรอย่างยิ่ง สำหรับการควบคุมดูแลธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหน่วยงานที่เข้ามาดูแลเป็นเพียงการดูแลเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของหน่วยงานของตนเท่านั้น ไม่ครอบคลุมธุรกิจการค้าวัตถุมงคลทุกๆ ส่วน

ดังนั้นจากปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลทางพุทธศาสนา เพื่อควบคุมธุรกิจพุทธพาณิชย์ให้เกิดความเหมาะสมและคุ้มครองให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมและแก่ผู้บริโภค

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และประวัติกวามเป็นมาเกี่ยวกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลในประเทศไทย

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลให้เกิดความเหมาะสม เป็นธรรมต่อผู้บริโภค และเพื่อเป็นแนวทางในการคุ้มครองศาสนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

ในปัจจุบันการจัดสร้างและเช่าบูชาวัตถุมงคลหรือเครื่องรางของขลัง ได้กลายมาเป็นธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่ได้รับความนิยมและสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการประเภทนี้อย่างมหาศาล แต่ปรากฏว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประเภทนี้ กับทั้งหน่วยงานที่เข้ามาควบคุมตรวจสอบการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลนั้น ยังไม่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลรัษฎากร พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ ในเรื่องดังกล่าวยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้นจึงไม่สามารถนำกฎหมายหรือมาตรการทางต่างประเทศมาเปรียบเทียบได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลให้ครอบคลุม สามารถบังคับใช้ได้กับทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาส และให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการออกกฎกระทรวง หรือประกาศ เรื่อง การควบคุมการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลทางพุทธศาสนา เพื่อให้มีมาตรการและมาตรฐานในการคุ้มครองผู้บริโภค และเพื่อควบคุมธุรกิจพุทธพาณิชย์ให้เหมาะสม รวมถึงเพื่อเป็นการรักษาและดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้มีขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมถึงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและเช่าบูชาวัตถุมงคล รวมถึงการโฆษณา การจัดเก็บผลประโยชน์หรือรายได้ในการจำหน่ายวัตถุมงคล และการจัดเก็บภาษีจากเงินได้ในการจำหน่ายวัตถุมงคล เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลรัษฎากร พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 อีกทั้งในเรื่องดังกล่าวยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น จึงไม่มีการศึกษากฎหมายหรือมาตรการทางต่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการศึกษาหลักกฎหมายและค้นคว้าจากตำราในส่วนของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและจำหน่ายวัตถุมงคล เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลรัษฎากร พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ตลอดจนบทความและเอกสารที่เป็นข้อมูลตามสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคล เพื่อนำมารวบรวมและวิเคราะห์ให้เป็นระบบเพื่อทำการศึกษา หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลในประเทศไทย
4. ทำให้สามารถนำผลการศึกษาไปเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและการเช่าบูชาวัตถุมงคลให้เกิดความเหมาะสม เป็นธรรมต่อผู้บริโภคและเพื่อเป็นแนวทางในการคุ้มครองศาสนาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป